

Document de poziție (seria I):

Poziția Copa-Cogeca cu privire la Fondul european pentru competitivitate (FEC)

23 aprilie 2026

PAC & lanțul alimentar

copa cogeca

european farmers european agri-cooperatives

AGRICULTURA EUROPEANĂ, STÂLPUL COMPETITIVITĂȚII ȘI AL SECURITĂȚII

Agricultura s-a aflat dintotdeauna în centrul construcției UE datorită importanței sale strategice pe plan economic, social și geopolitic. În zonele rurale ale UE trăiesc **137 de milioane de oameni (aproape 30% din populația Uniunii)**, acestea reprezentând peste **80% din suprafața UE.**

Pretutindeni pe teritoriul Uniunii, **9,1 milioane de exploatații agricole oferă locuri de muncă pentru 8,7 milioane de angajați (4,2% din numărul total al locurilor de muncă), 95% dintre acestea fiind gospodării familiale** ce produc culturi arabile, culturi permanente și animale. Pe lângă acestea, **mai bine de 23 000 de cooperative agricole angajează peste 607 000 de persoane,** alcătuind un pilon esențial al lanțului valoric agroalimentar.

Zi de zi, agricultori din toate sectoarele și cooperativele agricole furnizează alimente sigure, bogate în nutrienți și de înaltă calitate, dar și hrană pentru animale, combustibili și fibre. Într-un context geopolitic din ce în ce mai instabil, ei rămân o forță a stabilității, contribuind la securitatea alimentară, reziliență, sănătate, durabilitate, biodiversitate, patrimoniul cultural și pace.

Din postura de lider al exporturilor de produse agricole și agroalimentare, sistemul agroalimentar, în cadrul căruia agricultorii, piscicultorii și silvicultorii joacă un rol central, întărește relevanța geopolitică și competitivitatea Europei. Lanțul valoric agroalimentar generează, în total, **peste o mie de miliarde de euro în termeni de valoare adăugată brută.**

Prin activitățile lor de zi cu zi, agricultorii, proprietarii de păduri, piscicultorii, cooperativele agricole și organizațiile de agricultori și de cooperative agricole:

- susțin vitalitatea zonelor rurale
- protejează biodiversitatea și resursele naturale
- reduc emisiile și îmbunătățesc sechestrarea carbonului
- produc energie regenerabilă și impulsionează bioeconomia
- inovează grație adoptării noilor tehnologii.

Cu toate acestea, sectorul se confruntă cu presiuni crescânde datorită nesiguranței globale, practicilor comerciale inechitabile care afectează sectoare strategice ale producției europene, complexității reglementărilor, procedurilor învechite care îngrădesc inovarea și cerințelor administrative din ce în ce mai împovărătoare. Aceste constrângeri întârzie investițiile, slăbesc reziliența și încetinesc tranzițiile la care se așteaptă societatea.

Sectorul agricol se confruntă, în plus, cu un decalaj semnificativ de finanțare, estimat de Banca Europeană pentru Investiții la 62 miliarde de euro (în 2022).

Europa trebuie, așadar, să recunoască pe deplin potențialul sectorului de a contribui la toate obiectivele strategice ale FEC — de la competitivitate până la securitate — și să plaseze agricultura în centrul agendei sale de competitivitate.

AGRICULTURA TREBUIE RECUNOSCUTĂ ÎN MOD EXPLICIT DREPT UN SECTOR STRATEGIC PENTRU COMPETITIVITATE.

Propunerea care vizează Fondul European pentru Competitivitate (FEC), parte a Cadrului financiar multianual post-2027, are ca obiectiv consolidarea instrumentelor de finanțare existente sub forma unui potențial de investiții unic, care să sprijine tehnologiile și sectoarele strategice pe întreg parcursul inovației, de la idee până la dezvoltarea și punerea acesteia în aplicare.

Poziționarea agriculturii pe un loc central în cadrul agendei pentru competitivitate a UE ar trebui să se reflecte și din punct de vedere operațional în elaborarea și aplicarea FEC, inclusiv prin acces concret la finanțare și participare în structurile de guvernanță ale acestuia.

Fără integrarea structurală a agriculturii în cadrul Fondului pentru competitivitate, UE nu va fi capabilă să își atingă obiectivele în materie de autonomie strategică și tranziție durabilă.

Atragerea de investiții private și publice în agricultură și în lanțul agroalimentar, necesită un cadru politic coerent care trece dincolo de politica agricolă în sine. Agricultorii, proprietarii de păduri, piscicultorii, cooperativele agricole și organizațiile de agricultori și de cooperative agricole sunt pregătiți să contribuie în continuare la o Europă mai puternică, însă totul depinde de capacitatea lor de a rămâne competitivi, de a inova și de a profita de oportunitățile tehnologice de pe un picior de egalitate cu celelalte sectoare, pentru a ne asigura că fluxurile de investiții nu sunt direcționate, în mod disproporționat, către industriile care absorb mult capital.

Pentru acest obiectiv este nevoie de investiții în capitalul material, uman și intelectual. Acum, că structura acestei politici a fost revizuită pentru perioada ulterioară anului 2027, instrumentele prevăzute în PAC nu sunt, doar ele singure, nici suficiente și nici adecvate pentru a acoperi nevoile sectorului în materie de investiții, îndeosebi pentru aspecte precum infrastructura, adoptarea inovațiilor și extinderea la scară mai mare. Chiar și în cazul unor obiective clar diferite între FEC și PAC, sprijinul complementar prin intermediul FEC va fi așadar esențial pentru a repurta mai multe victorii și pentru sinergiile între agricultură și proiectul european în materie de competitivitate, îndeosebi în ceea ce privește desfășurarea la scară largă, infrastructura și capacitățile la nivel de sistem, dat fiind că toate acestea trec dincolo de domeniul de aplicare și de implementarea PAC. Această complementaritate nu poate însă compensa sub nicio formă tăierile inacceptabile suferite de bugetul PAC.

FEC poate juca un rol cheie în consolidarea rezilienței și în tranzițiile multiple prin care trece un sector a cărui principală caracteristică este aceea că reunește milioane de actori care reprezintă inima economiilor rurale. În același timp, este necesar să se țină seama într-o mai mare măsură de condițiile specifice pentru adoptarea inovațiilor în agricultură, inclusiv de importanța serviciilor de consiliere, a dezvoltării competențelor și a utilizării concrete a datelor la nivel de exploatație agricolă, ceea ce permite interoperabilitatea, precum și de investițiile în infrastructură și servicii, care permit implementarea pe scară largă și extinderea la nivelul statelor membre, toate acestea fiind factori-cheie pentru a traduce inovația în productivitate și reziliență.

Agricultura și lanțul agroalimentar **au un potențial considerabil și unic de a mobiliza investițiile private în toate sferele de prioritate ale FEC:**

- tranziție curată și decarbonizare
- tranziție digitală
- sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie
- securitate, apărare și spațiu

În contextul dat, **securitatea alimentară trebuie recunoscută drept o prioritate strategică a UE.**

Agricultura — agricultorii și cooperativele agricole — trebuie să fie recunoscută în mod explicit ca sector strategic pentru competitivitate, reziliență și securitate.

Acest lucru necesită o abordare specifică în cadrul FEC, care să includă resurse dedicate și reguli echitabile de guvernanță pentru participarea actorilor agricoli.

Pentru acesta, Copa-Cogeca propune Comisiei

Europene **următoarele 6 capitole esențiale de îmbunătățire a propunerii FEC**

1. LOCUL AGRICULTURII ÎN OBIECTIVELE GENERALE ALE FEC (ART. 3, ALIN. 1)

Agricultura trebuie să fie explicit reflectată de obiectivele principale ale FEC, în calitatea sa de sector strategic care stă la baza competitivității, rezilienței, durabilității și securității UE.

Rolul agriculturii trebuie făcut operațional în următoarele obiective generale ale FEC :

- **Reducerea dependențelor strategice** prin investiții țintite în factorii de producție esențiali pentru agricultură și tratarea blocajelor de pe lanțul de aprovizionare cu ajutorul măsurilor logistice, a infrastructurii strategice alimentare/energetice și prin mijloace de producție vitale pentru agricultură.

- **Dezvoltarea infrastructurii, datelor și serviciilor esențiale:** recunoașterea infrastructurii aferente sectorului agroalimentar ca „infrastructură esențială" pentru competitivitate (incluzând gestionarea resurselor, infrastructurile pentru apă și pentru lanțul de aprovizionare/ rețeaua electrică, precum și tehnologiile și serviciile ajutătoare care susțin productivitatea, trasabilitatea și gestiunea riscurilor).

- **Abordarea lipsei de mână de lucru competentă** prin intermediul unor acțiuni dedicate consolidării competențelor și capacității de consiliere în cadrul comunităților agrare și în zonele rurale, mai ales a competențelor digitale, pentru a ne asigura că IMM-urile și structurile colective pot accesa inovațiile și le pot realmente pune în aplicare.

- **Promovarea inovației și a digitalizării**: acest sector trebuie să adopte tehnologii avansate (agricultura de precizie, biotehnologia, instrumentele digitale) pentru a îmbunătăți productivitatea, durabilitatea și competitivitatea.

- Trebuie să se facă referire în mod explicit la **zonele rurale pentru a asigura o tranziție justă** către o economie durabilă și digitală care oferă echitate și sprijin lucrătorilor și comunităților.

2. UN PILON AGRICOL PUTERNIC ÎN CADRUL COMPONENTEI „SĂNĂTATE, BIOTEHNOLOGIE, AGRICULTURĂ ȘI BIOECONOMIE" (ART. 3. AL. 2, ȘI ART. 37)

Proiectul de propunere lansat de Comisia Europeană recunoaște în mod explicit "obiectivul specific de a promova competitivitatea, durabilitatea și reziliența agriculturii, pescuitului și acvaculturii, silviculturii, precum și a zonelor rurale și costiere, și rolul acestora în tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, rezilientă la schimbările climatice, eficientă din punct de vedere al gestionării apei și favorabilă naturii, precum și în ceea ce privește protecția biodiversității resurselor naturale, contribuind în același timp la securitatea alimentară pe termen lung în Uniune".

Toate acestea trebuie menținute și consolidate în continuare, după cum se arată în detaliu în următoarele capitole.

2.1 Agricultura

Securitatea alimentară și reziliența agriculturii europene - fermierii și cooperativele agricole - trebuie să devină priorități centrale în cadrul acestei componente de politică alături de investițiile ce trebuie puse în aplicare pe întreg parcursul lanțului agroalimentar.

Investițiile prin FEC trebuie să susțină **întregul ciclu al inovării și implementarea,** începând cu agricultura și continuând cu **întreg lanțul agroalimentar, concentrându-se pe prioritățile strategice și mobilizând investiții, inclusiv prin parteneriatul public-privat.**

Trebuie făcut saltul de la cercetare la aplicarea rezultatelor acesteia în practică, acordând prioritate investițiilor în infrastructură care traduc rezultatele cercetării în soluții operaționale și scalabile — luând inclusiv în calcul rețelele energetice, constrângerile pe partea de conectivitate — precum și sistemele și serviciile de date care fac posibilă implementarea pe scară largă și apoi extinderea în toate statele membre.

Este important să fie subliniată necesitatea ca investițiile să țină seama de toate cele trei laturi ale durabilității - economică, de mediu și socială, incluzând pentru aceasta din urmă și reînnoirea generațiilor și condițiile de muncă de bună calitate, deoarece aceste elemente sunt direct legate de competitivitatea și reziliența pe termen lung a întregului sector.

Trebuie trasate legături clare între domeniile prioritare de investiții și sectorul agricol, incluzând :

- productivitatea și eficiența resurselor,
- lanțurile valorice reziliente în domeniul climei și al apei, inclusiv gospodărirea apei, cuprinzând stocarea acesteia,
- capacitățile de depozitare și de prelucrare care să creeze valoare adăugată în cadrul UE,
- prelucrarea alimentară și comercializarea produselor europene,
- agricultura digitală și IA pentru a optimiza activitățile agricole în cadrul exploatațiilor și pe întreg lanțul valoric alimentar,
- tehnologii capabile să reducă presiunile climatice și de mediu, menținând însă productivitatea,
- bolile la plante ,
- sănătatea și bunăstarea animalelor,
- reducerea dependenței de îngrășămintele de import, proteinele furajere, și energia și sănătatea solurilor pentru a asigura reziliența la nivel regional și național
- programe de formare și mobilitate pentru a remedia lipsa mânii de lucru competente,
- investițiile în acest sector pentru a sprijini instrumentele de gestionare a riscurilor și adaptarea climatică, de exemplu la evenimente extreme, ca de pildă secete, inundații și incendii de vegetație (programe de modelare și prognozare, avertizare timpurie etc.)

2.2 Bioeconomia

Agricultura și silvicultura trebuie recunoscute ca piloni cruciali ai bioeconomiei europene și ca o sursă esențială de biomasă pentru alimente, furaje, energie și materiale biologice, ce asigură o distribuție echitabilă a valorii de-a lungul lanțurilor valorice biologice, sprijină participarea activă a agricultorilor și proprietarilor de păduri și potențează avantajele economice locale în zonele rurale. Este important să militățm pentru crearea unor cadre de politică și mecanisme de finanțare distincte care vizează în mod specific inovarea, durabilitatea și reziliența în agricultură. Gospodărirea pădurilor și proprietatea forestieră viabilă din punct de vedere economic trebuie recunoscute ca o condiție prealabilă pentru atingerea obiectivelor legate de bioeconomie, climă și reziliență. Tranziția industrială ecologică a Europei, precum și sectoarele construcțiilor, ambalajelor, produselor chimice și al produselor pe bază de materii prime biologice depind de accesul sigur la resurse forestiere gospodărite în mod durabil.

Domeniile prioritare de investiții trebuie să aibă legături clare cu agricultura și cu silvicultura și includ:

- promovarea dezvoltării lanțurilor valorice biologice și a utilizărilor industriale ale biomasei agricole europene,
- producția de energie la nivelul exploatației agricole, stocarea acesteia și stabilizarea rețelei electrice,
- gestionarea durabilă a nutrienților și utilizarea circulară a resurselor, inclusiv a gunoiului de grajd,
- îngrășăminte reciclate necontaminate provenite nu numai din surse de materii prime deținute de ferme ci și din nămolurile de la stațiile de tratare a apelor uzate,
- gospodărirea durabilă a pădurilor și sisteme de producție rezistente la factorii climatici,
- materiale circulare și de biomasă provenite din silvicultură și din materiale vegetale,
- piețe pentru serviciile de ecosistem și instrumente care îi ajută pe proprietarii de păduri să ofere servicii de climă și biodiversitate,
- instrumente digitale și platforme de date atât pentru agricultură, cât și pentru silvicultură.

2.3 Sănătate și biotehnologie

Sectorul agricol trebuie recunoscut ca un contribuitor integrant la obiectivele de sănătate publică, îndeosebi datorită faptului că furnizează alimente sigure, nutritive și durabile și promovează un regim alimentar sănătos.

Abordarea „O singură sănătate", care include riscurile zoonotice ce afectează siguranța alimentară și producția agricolă, și

o combinație de instrumente digitale, servicii de consiliere și sisteme de monitorizare pentru detectarea timpurie a riscurilor și capabile să îmbunătățească biosecuritatea și să sporească reziliența globală, toate acestea trebuie negreșit luate în considerare, deoarece sunt esențiale.

Domeniile prioritare de investiții trebuie să aibă legături clare cu agricultura și cu silvicultura și includ:

- siguranța alimentară,
- abordarea riscurilor legate de bolile animalelor și prevenția,
- ameliorarea bunăstării animalelor,
- prevenția bolilor zoonotice și a celor răspândite prin intermediul alimentelor,
- inovarea în ameliorarea plantelor, noile tehnici genomice și biotehnologia,
- aplicațiile în agricultură, de pildă în domeniul ameliorării plantelor și animalelor,
- dezvoltarea produselor de biocontrol și a aditivilor furajeri.

3. ALOCĂRI FINANCIARE DEDICATE PENTRU AGRICULTURĂ (ART. 4)

Caracteristicile sectorului agricol european și nevoile și oportunitățile sale în materie de investiții, cu beneficiari răspândiți, proiecte mai mici ca dimensiune, punere în aplicare colectivă și importanța majoră pentru zonele rurale, trebuie **pe deplin recunoscute în toate componentele de politică prevăzute în FEC.**

Provocarea principală este aceea de a ne asigura că **agricultura nu este marginalizată în cadrul apelurilor la participare intersectoriale ample** și criteriile de evaluare continuă să țină seama de specificul cercetării agricole aplicate și de importanța sa pentru societate. În absența unor măsuri de protecție adecvate, investițiile ar putea fi direcționate în mod disproporționat către sectoarele mari consumatoare de capitaluri, limitând astfel participarea efectivă a agriculturii.

Apelurile mai largi și mai puțin prescriptive riscă să ducă la diluarea resurselor necesare pentru nevoile specifice sectorului.

Prin amalgamarea agriculturii cu sănătatea, biotehnologia și domeniul mai amplu al bioeconomiei în cadrul aceleiași componente de politică, sectorul agricol va concura direct cu alte sectoare mai mari, precum cele din industrie și științele vieții. Agricultorii, cooperativele, organizațiile de agricultori și IMM-urile din mediul rural se vor confrunta cu dezavantaje structurale în acest cadru mai competitiv.

Copa-Cogeca solicită stabilirea unor **alocări financiare minime dedicate agriculturii** în cadrul componentei de politică **„Sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie”.**

În același timp, după cum se evidențiază în cuprinsul prezentului document, sectorul agricol contribuie semnificativ la îndeplinirea **celorlalte obiective specifice ale FEC.**

Ca atare, trebuie să se atribuie alocări financiare minime specific pentru activitățile care țin de agricultură și în cadrul componentelor de politică „Tranziție curată și decarbonizare industrială,” „Leadership digital” și „Reziliență și securitate”.

O astfel de abordare ar reflecta **rolul central al agriculturii pentru competitivitatea și securitatea alimentară strategică a Europei,** garantând în același timp că investițiile în acest sector:

- abordează provocările structurale și funcționale specifice sectorului
- oferă vizibilitate și prioritizare adecvate
- previne diluarea obiectivelor și concurența excesivă pentru finanțare

Bugetele minime alocate agriculturii ar trebui stabilite pornind de la o **bază echitabilă și proporțională,** recunoscând în același timp rolul esențial și direct pe care îl joacă agricultura în domenii precum securitatea alimentară, bioeconomia și producția primară, în timp ce contribuția sa la alte domenii, precum securitatea sau aplicațiile digitale, are mai degrabă un caracter facilitator.

Sunt propuse următoarele alocări financiare minime în fiecare componenta de politică, și anume:

- „Sănătate, biotehnologie, agricultură și bioeconomie”: 50% din suma propusă, de 20,4 miliarde de EUR (10,2 miliarde de EUR)

- „Tranziție curată și decarbonizare industrială”: 15% din suma propusă, de 26,2 miliarde de EUR (4 miliarde de EUR)

- „Leadership digital”: 15% din suma propusă, de 51,5 miliarde de EUR (8 miliarde de EUR)

- „Reziliență și securitate”: 20% din suma propusă, de 125,2 miliarde de EUR (25,4 miliarde de EUR)

Însumându-le, rezultă o **alocare financiară globală minimă dedicată agriculturii de aproximativ 20% din totalul de 223,3 miliarde de EUR (47,6 miliarde de EUR)**

În paralel, trebuie introduse protecții formale pentru a sprijini participarea efectivă a sectorului agricol. Acestea trebuie să includă:

- **măsuri țintite de sprijin, aranjamente diferențiate de cofinanțare, proceduri simplificate de finanțare** (ca de pildă sume forfetare nerambursabile, mecanisme de participare care pot fi extinse la scară mai largă și rate de cofinanțare mai ridicate), precum și **instrumente dedicate de dezvoltare a capacității,** pentru a asigura un acces echitabil tuturor și coeziunea teritorială.

- Mecanismele de alocare ar trebui să garanteze, de asemenea, **o distribuție geografică echilibrată și accesibilitate pretutindeni în statele membre,** ținând seama de diferențe structurale cum ar fi dimensiunea pieței și capacitatea administrativă.

- Pe lângă acestea, **trebuie asigurată participarea deplină la mecanismele de guvernanță ale FEC,** prin implicarea activă a agricultorilor, a cooperativelor agricole, a silvicultorilor și a organizațiilor reprezentative ale acestora în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a proiectelor prioritare (consultați secțiunea despre guvernanță din continuarea textului).

Fondurile care nu sunt puse deoparte trebuie să fie, în continuare, **alocate în mod competitiv pe baza excelenței, a impactului și a relevanței strategice.**

Orice viitoare creștere la nivelul alocărilor financiare totale ale FEC trebuie să se reflecte proporțional în sumele destinate agriculturii.

4. AGRICULTURA ÎN CADRUL CELORLALTE OBIECTIVE SPECIFICE ALE FEC (ART. 3, LITERELE A) C) D), ȘI ARTICOLELE 33, 39 ȘI 42)

Agricultura - agricultorii și cooperativele agricole – trebuie recunoscută și ca un contribuitor integrant la celelalte obiective specifice ale fondului pentru competitivitate dat fiind că înlesnește tranziția curată și decarbonizarea, dar și pentru contribuția pe care o aducem la procesul de leadership digital al UE și la securitate și apărare.

- **Pentru sprijinirea componentei „Tranziție curată și decarbonizare industrială”:** Obiectivele UE nu vor fi realizabile decât dacă investiții eficiente vor veni să clădească **pornind de la potențialul de atenuare a schimbărilor climatice al sectoarelor funciare,** și anume introducând activități care au legături clare cu sectorul agricol - agricultorii și cooperativele agricole, - cum ar fi: **reducerea și sechestrarea carbonului,** stocarea potențială a carbonului în produsele lemnoase cu durată lungă de viață, **materialele din biomasă și solurile,** biocombustibili, producerea de energie regenerabilă, producerea de energie în cadrul exploatațiilor agricole, reziliența apei, promovarea abordărilor circulare bazate pe sursele biogene.

- Pentru sprijinirea **componentei „Leadership digital”:** trebuie să acopere explicit **agricultura și silvicultura digitală și utilizarea datelor, interoperabilitatea, conectivitatea rurală, desfășurarea sistemelor esențiale** și infrastructuri partajate ce permit integrarea datelor și folosirea pe scară largă a acestor sisteme care îmbunătățesc eficiența, durabilitatea și reziliența la nivelul întregii producții agricole și al lanțurilor de aprovizionare agroalimentare, inclusiv securitatea cibernetică.

- Pentru sprijinirea **componentei „Reziliență și securitate”,** agricultura trebuie recunoscută drept o componentă a autonomiei strategice, a securității și a capacității de pregătire a UE: **prin consolidarea unei producții reziliente, investiții în infrastructura strategică și în capacități de stocare, reducerea dependenței de factorii de producție esențiali și consolidarea stabilității lanțului de aprovizionare prin investiții într-o structură descentralizată de depozitare și transport de produse**

agricole de bază, produse alimentare și factori de producție esențiali, precum și soluții cu dublă utilizare care consolidează atât continuitatea activității agricole, cât și securitatea generală, direct legate de capacitatea Europei de a răspunde riscurilor de piață, geopolitice și climatice. De asemenea, ar trebui acordată o atenție specială statelor membre care au o frontieră terestră comună cu țări aflate în război, în vederea menținerii capacității de producție agricolă în situații de criză.

5. GUVERNANȚĂ, PARTICIPARE ȘI ELIGIBILITATE (ARTICOLELE 9, 12, 14 ȘI 15)

Guvernanța va defini **structurile, regulile și procesele prin care se vor lua decizii, se vor aloca responsabilități și se vor coordona activitățile în cadrul FEC.**

Schemele de guvernanță care însoțesc aceste noi propuneri **trebuie să asigure participarea adecvată a comunității agricole la stabilirea priorităților, la elaborarea programelor și apelurilor la proiecte și la monitorizarea rezultatelor,** contribuind în același timp la menținerea echilibrului corect între predictibilitate și flexibilitate, crucial pentru succesul final al programelor.

Guvernanța ar trebui să instituie un sistem care să pornească de la bază în sus, cu o abordare multiparticipativă, transparent și participativ, care să asigure coordonarea între nivelul UE și cel național, să asigure capacitatea de implementare și să facă față provocărilor legate de absorbție în toate statele membre. Implicarea activă a părților interesate trebuie asigurată de asemenea la nivel național.

Pentru a reduce incertitudinea, **prioritățile trebuie ancorate în orientări multianuale transparente, aliniate cu obiectivele FEC** și comunicate cu suficient timp înainte pentru a sprijini dezvoltarea portofoliului de proiecte preconizate. În cazul în care programele de lucru suferă modificări pe parcursul anului, acestea ar trebui să respecte criterii previzibile și să includă consultarea preventivă a părților interesate, asigurându-se că prioritățile din domeniul agriculturii (în special nevoile legate de implementare și extindere) nu sunt eclipsate de sectoare mai agile.

T**rebuie asigurată participarea comunității agricole la structurile de guvernanță, inclusiv la comitetele de la nivel de componentă,** astfel încât să fie reflectată diversitatea/constrângerile agriculturii și zonelor agrare, **pentru a garanta că prioritățile țin seama de constrângerile reale și de nevoile de investiții din sectorul agricol** și din zonele rurale, în vederea unei mai bune alinieri a priorităților FEC la nevoile reale de investiții de pe teren. Acest lucru este deosebit de important pentru a asigura corelarea opțiunilor din cadrul FEC cu nevoile de competitivitate ale IMM-urilor și ale structurilor colective din lanțul agroalimentar.

Având în vedere faptul că agricultura reprezintă unul dintre pilonii pieței unice a UE, îmbunătățirea accesului la piețele de capital îi va spori competitivitatea și reziliența, asigurându-i rolul esențial în economia europeană.

Această abordare ar asigura aplicarea logicii de competitivitate a FEC (impact, extindere și reziliență) în sectorul agricol, într-un mod care să fie viabil în statele membre cu numeroase exploatații agricole mici și mijlocii, cooperative agricole și IMM-uri, precum și cu teritorii rurale diverse.

Se propun următoarele recomandări cheie:

- prioritățile strategice cheie vor fi definite prin procedura legislativă obișnuită sau prin acte de punere în aplicare, în loc de a recurge în mod excesiv la acte delegate;

- actele delegate sunt anume problematice datorită faptului că prevăd o planificare pe termen lung și deciziile de investiții se iau în funcție de proprietate, îndeosebi în cazul realocărilor bugetare.

- se va asigura transparența și consultarea părților interesate în faza de pregătire a programelor de lucru.

- guvernanța multiparticipativă și implicarea activă a agricultorilor, proprietarilor de păduri, piscicultorilor, cooperativelor agricole și organizațiilor acestora la elaborarea, implementarea și aplicarea programelor, apelurilor și proiectelor. Pentru ca acest demers să aibă succes, asociațiile de agricultori și producători, cooperativele și IMM-urile din mediul rural trebuie să fie incluse în mod structural în consorțiile de proiecte, cu criterii țintite diferențiate și acces simplificat.

- reprezentanții organizațiilor de agricultori și ai cooperativelor agricole trebuie să fie incluși în comitetele și structurile consultative relevante.

- guvernanța trebuie să urmeze o abordare bazată pe parteneriat, ceea ce înseamnă că este necesară cooperarea între instituțiile UE, autoritățile naționale și actorii din sectorul agricol de la nivel regional și local. De asemenea, este esențial ca părțile interesate să fie implicate în etapele de planificare, implementare și evaluare.

- ECF ar trebui să simplifice procedurile de depunere a cererilor și să reducă sarcinile administrative, dezvoltând, în același timp, reguli clare privind procesul decizional și alocarea fondurilor, accesul publicului la informații, precum și mecanisme solide de monitorizare și raportare.

- să asigure criterii de evaluare echilibrate, care să țină seama de caracteristicile specifice ale investițiilor și actorilor din agricultură.

- așa cum s-a menționat mai sus, suma alocată ar trebui stabilită în mod echitabil – o cotă egală pentru fiecare dintre cele patru subdomenii.

- procesul decizional care vizează agricultura trebuie să implice actorii din sectorul agricol, silvicol și agroalimentar, precum și factorii de decizie.

5.1 Criteriile de eligibilitate

Criteriile de eligibilitate și mecanismele de selecție ar trebui să țină seama în mod explicit de caracteristicile investițiilor agricole: beneficiari de talie mică și dispersați, proiecte de dimensiuni reduse, necesități de implementare colectivă și importanța desfășurării acestora în zonele rurale.

Pentru a se asigura că finanțarea ajunge la investițiile agricole strategice, cu impact pe întreg lanțul valoric, FEC ar trebui să ofere căi de acces eficiente pentru:

- Agricultori, cooperative agricole, proprietari de păduri, organizații ale agricultorilor (naționale și sectoriale)

- investiții în lanțul valoric agricol (prelucrare/logistică), inclusiv pentru IMM-uri,

- investiții orientate către implementare, care îmbunătățesc reziliența și eficiența producției,

- competențele și capacitatea de consultanță drept condiție esențială pentru extindere.

O cerință esențială este aceea de a permite **proceduri simplificate pentru toți beneficiarii PAC,** cu condiții de acces simplificate, adaptate realităților cu care se confruntă agricultorii, cooperativele și IMM-urile din mediul rural, garantându-se astfel că actorii de dimensiuni mai mici pot participa în mod efectiv și beneficia de acest instrument.

6. COORDONAREA CU ALTE OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE PENTRU A MAXIMIZA IMPACTUL

O chestiune esențială este asigurarea **complementarității FEC cu toate celelalte surse de finanțare, în special cu PAC, noul program „Orizont Europa" și PPNR, pe parcursul „traiectoriei investiționale", evitând suprapunerile și eliminând în același timp decalajele în ceea ce privește implementarea și extinderea în sectorul agricol.**

PAC joacă un rol esențial, așa cum se prevede în tratatele UE, în garantarea unui nivel de trai echitabil și în asigurarea disponibilității aprovizionării, oferind consumatorilor produse alimentare la prețuri rezonabile și contribuind totodată la atenuarea volatilității activității agricole; programul „Orizont Europa" și FEC au obiective complet diferite: primul vizează stimularea inovării, în timp ce FEC permite realizarea unor investiții strategice cheie. Ca atare, asigurarea unor investiții în temeiul FEC și al programului Orizont nu va compensa, sub nicio formă, tăierile din bugetul PAC propuse.

Este necesară o coordonare clară pentru ca rezultatele cercetării (Orizont) și instrumentele de politică sectorială (PAC) să se coreleze în mod eficient cu capacitatea de investiții a FEC în infrastructură, servicii și competențe, punând accentul pe **investiții strategice cheie, realizate și prin intermediul parteneriatelor public-privat.**

De asemenea, va fi esențial să se utilizeze în mod eficient fondurile și investițiile publice, precum și să se mobilizeze capitalul privat și să se reducă riscurile asociate acestuia, colaborând

îndeaproape cu investitori instituționali precum Banca Europeană de Investiții.

Documentul de reflecție al Copa-Cogeca privind „Viitorul programului Orizont Europa (2028–2034)” subliniază poziția organizației noastre în această privință.

copa*cogeca

european farmers european agri-cooperatives

61, Rue de Trèves
B - 1040 Bruxelles

Telephone
00 32 (0) 2 287 27 11

Telefax
00 32 (0) 2 287 27 00

www.copa-cogeca.eu

Copa și Cogeca, fondate în 1958 și, respectiv, în 1959, reprezintă vocea comună a agricultorilor și a cooperativelor agricole din UE.

Membrii Copa reprezintă principalele sindicate agricole la nivel național, exprimând opinia a milioane de agricultori din întreaga Europă.

Membrii Cogeca reprezintă interesele a mii de cooperative agricole din Europa. Organizațiile noastre democratice, conduse de reprezentanți aleși, întruchipează diversitatea vibrantă a agriculturii europene în toate cele 27 de state membre ale UE.

Suntem vocea colectivă a fermierilor și a cooperativelor agricole de toate dimensiunile și specializările, dedicate producției zilnice de culturi, creșterii animalelor sau agriculturii mixte, cuprinzând atât practici convenționale, cât și ecologice. Împreună, ne asigurăm că agricultura UE este durabilă, inovatoare și competitivă, garantând securitatea alimentară pentru jumătate de miliard de oameni din întreaga Europă și contribuind la reducerea insecurității alimentare la nivel global.

PAC(26)00570